

**Primary education teacher training policies of South Korea and
Turkish Republic of Northern Cyprus**
**Güney Kore ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilköğretim
öğretmen yetiştirme politikaları**

Gülsün Atanur Baskan *, Eğitim Fakültesi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 06800, Türkiye.

Erim Atalar, Eğitim Yönetimi Denetimi, Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa, Kuzey Kıbrıs.

Suggested Citation:

Baskan, G., A. & Atalar, E. (2014). Primary education teacher training policies of South Korea and Turkish Republic of Northern Cyprus, *International Journal of Innovative Research in Education*.
<http://sproc.org/ojs/index.php/IJIRE>, 1(1), 39-44

Seçim ve hakem süreci sorumlusu Doç. Dr. Zehra Ozcinar, Atatürk Öğretmen Akademisi, Kıbrıs

©2014 SciencePark Research, Organization & Counseling. All rights reserved.

Abstract

The aim of this study is to make proposals for the development of Northern Cyprus training teachers in primary education policies applied in the Turkish Republic. In the collection of research data, examining the document method was used. In this context; Among the most successful countries in international exams such as PISA and TIMSS, the structure of the institutions that train teachers for primary education, programs, teachers' selection and appointment process of the teachers were examined in South Korea. The study also examined the teacher training policy in primary education in the Turkish Republic of Northern Cyprus, consequently determine similarities and the differences were presented. Also in the light of the similarities and the differences found in primary teacher training policy applied in South Korea and the Turkish Republic of Northern Cyprus, Turkish Republic of Northern Cyprus has some suggestions.

Keywords: Primary education, training policies, teacher.

Özet

Bu çalışmanın amacı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) yer alan ilköğretim okullarına öğretmen yetiştirme politikalarının analiz edilmesi ve bu politikaların geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunmaktır. Araştırma verilerinin toplanmasında doküman incelenmesi yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda; PISA ve TIMSS gibi uluslararası sınavlarda en başarılı ülkeler arasında yer alan Güney Kore'de ilköğretim okullarına öğretmen

* ADDRESS FOR CORRESPONDENCE: **Gülsün Atanur Baskan**, Eğitim Fakültesi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 06800, Türkiye.
E-mail address: gbaskan@yok.gov.tr

yetiştiren kurumlar, programlar, öğretmen adayı seçimi ve öğretmen adaylarının atanma süreçleri incelenmiştir. Çalışmada ayrıca KKTC’nde ilköğretim okullarına öğretmen yetiştiren kurumlar, programlar, öğretmen adayı seçimi ve öğretmen adaylarının atanma süreçleri de incelenerek, Güney Kore öğretmen yetiştirme sistemi ile olan benzerlikler ve farklılıklar ortaya konulmuştur. Bu araştırmanın sonucunda KKTC’nde uygulanan ilköğretim okullarına öğretmen yetiştirme politikalarına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Keywords: ilköğretim öğretmen, yetiştirme politikaları, KKTC, Güney Kore.

1. Giriş

Öğretmen, eğitim sisteminin temel öğelerindedir. Eğitim sisteminin başarısı, bu sistemi işletecek öğretmenlerin ve diğer eğitim personelinin niteliklerine bağlıdır. Hiçbir eğitim modeli, o modeli işletecek personelin niteliğinin üstünde hizmet üretemez. Bundan dolayı, “bir okul ancak içindeki öğretmenler kadar iyidir” denilebilir (Kavcar, 2002). Bu nedenle, öğretmen yetiştirme sisteminin tüm bileşenlerinin, sürekli bir değerlendirme süreci içinde sorgulanması ve bugünün ve geleceğin gerektirdiği nicelik ve nitelikte öğretmen yetiştirmek için sürekli iyileştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, gelişmiş ülkelerdeki uygulamaların izlenmesi de, sözü edilen geliştirme çabalarına ışık tutacaktır (Aydın, Baskan ve Madden, 2006). Bu bildirinin amacı, KKTC’de yer alan ilköğretim okullarına öğretmen yetiştirme politikalarının yapısının analiz edilmesi ve bu politikaların geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunmaktır. Bu amaçla, PISA ve TIMSS gibi uluslararası sınavlarda en başarılı ülkeler arasında yer alan Güney Kore’de ilköğretim okullarına öğretmen yetiştiren kurumlar, programlar, öğretmen adayı seçimi ve öğretmen adaylarının atanma süreçleri incelenmiş, benzerlik ve farklılıklar ortaya konularak KKTC’nde uygulanan ilköğretim okullarına öğretmen yetiştirme politikalarına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

2. KKTC’de İlköğretime Öğretmen Yetiştirme Sistemi

2.1. KKTC’de sınıf öğretmeni olmak için Atatürk Öğretmen Akademisi

(AÖA)’nden mezun olmak koşulu aranmaktadır (Öğretmenler Yasası, madde: 16). AÖA, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde (KKTC’de) sınıf öğretmeni ile okulöncesi öğretmeni yetiştiren ve öğrenim süresi dört yıl olan devlete bağlı bir yükseköğretim kurumudur.

Öğretmen adaylarının AÖA’ya girebilmeleri için, yapılan iki aşamalı giriş sınavında başarılı olmaları gerekmektedir (Özder, Konedra ve Zeki, 2010). Giriş Sınavı bir yazılı bir de mülakat olmak üzere iki aşamadan oluşur. Yazılı sınav 5 alt testten oluşur. Bu testler matematik, Türkçe, fen bilimleri, sosyal bilimler ve İngilizcedir. Testlerin içeriği yürürlükteki ortaöğretim programı ile sınırlıdır. Yazılı sınavdaki her alt test, 25 sorudan oluşmak üzere toplam 125 sorudan ibarettir. Yazılı giriş sınavında 1 yanlış 0.25 doğrunun elenmesine sebep olur. Her alt testten 5 net doğruya ulaşma zorunluluğu vardır. Bu kriteri sağlamayan adayların yazılı sınav puanı hesaplanmaz ve sıralamaya dâhil edilmez. Yazılı sınav puanı hesaplanmış olan adaylar yüksekten düşüğe doğru sıralanır ve ilan edilir. Yazılı sınavda başarılı olan adaylar, daha sonra sözlü sınava alınmakta ve öğretmenlikle ilgili tutum ve davranışları belli kriterlere göre ölçülmektedir (AÖA Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları Yasası).

Mülakat (görüşme) şeklinde yapılan sözlü sınav sırasında adayın öğretmenliğe yönelik tutumları, belli başlı sorularla ölçülmeye çalışılmaktadır. Seçilen öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları oldukça yüksek düzeydedir (Özder, Konedra ve Zeki, 2010). Karahasan’a (2009) göre KKTC’de öğretmen adaylarının seçimine ilişkin yapılan şu anki yazılı ve sözlü sınavla öğretmen adaylarının seçiminin objektif yapılabildiği yönünde güçlü bir kanaatin olmadığını, sözlü sınav için daha da olumsuz bir sonuç çıktığını belirtmektedir.

Her yıl Akademiye alınacak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu öğrenci sayısı, ülkenin ilkokullarındaki öğretmen ihtiyacı göz önünde tutularak; dış ülkelere ayrılacak öğrenci kontenjanı ise Akademinin kapasitesi göz

önünde tutularak Bakanlık ve Yönetim Kurulunun istişaresi sonucu saptanmaktadır(AÖA Kuruluş Yasası, madde:11).

2.1. KKTC’de İlköğretime Öğretmen Yetiştirme Programları

Kurumda, sadece “Öğretmenlik Meslek Eğitimi Bölümü” adı altında bir bölüm bulunmaktadır. Söz konusu bölüm altında ise sınıf öğretmenliği ve okulöncesi öğretmenliği programları yer almaktadır. Bu programların dersleri, YÖK’ün öngördüğü programlara paralel olarak düzenlenmiştir.

AÖA’nın öğretim dili Türkçedir. Akademide öğrenim ücretlidir ve Bakanın önerisi ile Bakanlar Kurulu tarafından belirlenir. Her akademik yıl iki dönemden oluşur. Öğretimde kredi-saat sistemi uygulanır. Sınıf öğretmenliği programı (SÖP) 163, okulöncesi öğretmenliği programı (OÖP) ise 168 krediyi kapsamaktadır. KKTC yurttaşları öğrenciler mezun olduktan sonra devlete mecburi hizmet verme karşılığında ücretsiz olarak eğitim görürler. Akademide derslere, laboratuvar ve uygulama çalışmalarına katılmak zorunludur. Bir dersin % 20’sine katılmayan öğrenci o dersten başarısız sayılır (AÖA Kuruluş Yasası, madde: 28).

AÖA’da uygulanan sınıf öğretmenliği yetiştirme programı özel alan bilgisi, meslek bilgisi derslerine ağırlık verildiği görülmektedir. Son sınıfta eğitim gören öğretmen adayları eğitim alanındaki sorunları inceleyip çözüm yolları öneren bir proje (Mezuniyet projesi) hazırlamak zorundadırlar (AÖA, 2004).

Karahasan’ın (2009) öğretmenlerle yaptığı araştırmasında AÖA’dan mezun olup mesleğe başlayan öğretmenlerin eğitim teknolojilerini ve bilgisayar ortamını yeterli düzeyde kullanabildiği yönünde güçlü bir kanaatin olmadığını belirtmektedir. Karahasan’ın (2009) aynı çalışmasında mesleğe başlayan öğretmenlerin kendilerini branş öğretmenliği (Resim iş-öğretmeni, Müzik öğretmeni, İngilizce öğretmeni) için öğretmen adaylarına verilen eğitimin yeterli olmadığını tespit etmiştir.

Akademiden mezun olmak için gereken koşulları yerine getiren öğrencilere diploma veya sertifika verilir. KKTC’de kamuda görev yapabilmek için Kamu Hizmetleri Komisyonu’nca hazırlanan sınavlardan başarılı olma şartı aranmaktadır. Kamuda görev yapmak isteyen ilköğretim öğretmenlerinde bu sınavdan başarılı olmaları gerekmektedir. Kamu Hizmetleri Komisyonu’nca ilk kez göreve alınan öğretmenler iki yıllık bir adaylık ve deneme süresinden sonra görevde gerekli başarıyı göstermişlerse asil ve sürekli öğretmenliğe atanırlar (Öğretmenler Yasası, madde: 10).

Tablo 1: KKTC’de ilkokul Öğretmen Seçimi Sınavlarını Kapsamı

İlkokul Öğretmenliği Sınavı Kapsamı	
1. Aşama	Sayısal-Sözel Analiz (70 Puan, Çoktan Seçmeli Test) İngilizce Dil (20 puan, Çoktan Seçmeli Test) <ul style="list-style-type: none">● Bilgisayar Kullanımı (20 Puan, Çoktan Seçmeli Test)● Genel Kültür (60 Puan, Çoktan Seçmeli Test)● Mevzuat (70 Puan, Çoktan Seçmeli Test)● Eğitim Bilimleri(110 Puan, Çoktan Seçmeli Test)
2. Aşama	Alan Bilgisi (Temel Bilgi, Algılama, Analiz, Sentez) (650 Puan, Çoktan Seçmeli Test)

2.2. Güney Kore’de İlköğretime Öğretmen Yetiştirme Sistemi

Öğretmenlik mesleği Güney Kore’de saygı duyulan bir meslek olmasının yanında, daimi bir iş ve iyi çalışma koşullarına sahip bir meslek seçimidir (NCEE, 2013’den akt. Mete, 2013). Öğretmenlik mesleğinin aileler tarafından saygı görmesi ve toplumda yüksek bir statüye sahip olmasından dolayı gençler tarafından tercih sebebi olan bir meslektir (Kim, 2007’den akt. Mete 2013). Güney Kore ilk ve Ortaöğretim kanununun 2. bölümü madde 21’de öğretmenler; ilköğretim öğretmeni, ortaöğretim öğretmeni, asistan öğretmeni, profesyonel danışman, bakıcı öğretmenler şeklinde sınıflandırılmıştır (MOEHRD, 2012’den akt. Mete, 2013).

Öğretmen eğitimi çeşitli türdeki yüksek eğitim kurumları tarafından verilmektedir. İlkokul öğretmenleri, on tanesi ulusal eğitim üniversitesi, Jeju Üniversitesindeki Öğretmen Koleji ve Kore Ulusal eğitim Üniversitesi ve Ehwa Bayan üniversitesindeki İlkokul eğitimi bölümü olmak üzere on üç kurum tarafından yetiştirilmektedir (Ee-gyeong Kim ve You-kyung Han, 2002'den akt. Mete, 2013). İlkokul öğretmeni olmak için adaylar lise mezuniyetinden sonra ilkokul öğretmeni olmaya karar verirken, kanuni açıdan ilkokul öğretmeni olmanın tek yolu, bu on üç kurumdan birinde eğitim almaktır (NCEE, 2013'den akt. Mete, 2013).

Öğretmenlerin mezun olduktan sonra yüksek lisans veya doktora programlarını bitirme zorunlulukları yoktur. Her ne kadar öğretmenlik sertifikası alabilmek için sınava tabi tutulmasalar da devlet kurumlarında öğretmenlik yapabilmek için öğretmen yerleştirme sınavına girmek durumundadırlar (Aras ve Sözen, 2012). Alınan puanlar en yüksekten en düşüğe doğru sıralanarak öğretmen adayları kontenjanlar dâhilinde devlet okullarına yerleştirilmektedirler. Sınavın %30'unu ilk aşama genel eğitim derslerini ölçmeye yönelik hazırlanmış test sunulurken, ikinci aşaması alan ve meslek bilgisiyle ilgili açık uçlu sorular ve görüşme oluşturmaktadır (Kwon, 2004'ten akt. Abazoğlu, 2014).

2.3. Güney Kore'de İlköğretime Öğretmen Yetiştirme Programları

İlkokul öğretmenliği eğitimi, hem konu alan içeriği hem de pedagojik teoriden oluşan geniş bir programa sahiptir. Genel dersler (beşeri bilimler, sosyal bilimler, doğal bilimler, beden eğitimi, dil ve edebiyat) müfredatın % 30'unu oluşturmaktadır. % 70'i ise genel pedagoji (eğitim psikolojisi, eğitim sosyolojisi, eğitim felsefesi ve okul-sınıf yönetimi) ve konuya özel pedagojiden oluşturmaktadır. Bunun yanında dokuz haftalık ve dört dersten oluşan (gözlem uygulaması, katılım uygulaması, öğretim uygulaması ve idari iş uygulaması) uygulama öğretimi (staj) müfredatın içinde yer almaktadır (NCEE, 2013'den akt. Abazoğlu, 2014). Güney Kore'de okulöncesi, ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenliği eğitimi alan adayların öğretmenlik sertifikası alabilmeleri için öğretmenlik uygulaması yapma zorunlulukları vardır (OECD, 2012'den akt. Abazoğlu, 2014).

Güney Kore'de Yüksek statü ve gelir imkânı öğretmenlik mesleğini çekici kılmıştır (Kim, Han ve Park, 2008'den akt. Mete, 2013). Bu çekicilikten dolayı öğretmenlik mesleğine başvuruları arttırdığı söylenebilir. Bundan dolayı, öğretmen arz ve talebini sıkı bir şekilde kontrol edilir ve belli sayıdaki öğretmen adayının mezun olmasına izin verir (Ee-gyeong Kim & You-kyung Han, 2002'den akt. Mete, 2013). İlkokul öğretmenliği en çok talep edilen mesleklerden biri haline geldiğinden dolayı, ulusal eğitim üniversitelerine kayıt için rekabet çok yoğunudur ve lise mezunlarının ilk % 5'ini bu tür üniversitelere ancak kabul edilmektedir (NCEE, 2013'den akt. Mete, 2013)

Güney Kore'de adayların sınıf öğretmeni olarak çalışabilmek için öğretmenlerin, okudukları 4 yıllık yükseköğrenim kurumlarından öğretmenlik sertifikaları almaları ve devlette çalışmak istiyorlarsa öğretmen yerleştirme sınavına girmeleri gerekmektedir (Kim, 2007'den akt. Aras ve Sözen, 2012). Güney Kore'de öğretmen yetiştirme kurumlarından mezun olmaya hak kazanan, öğretmen adaylarına öğretmenlik sertifikası verilir. Bu sertifika da öğretmen adayının bulunduğu kurumdan 130-145 kredi almasını gerektirmektedir (Kim, 2007'den akt. Aras ve Sözen, 2012). Güney Kore'deki uygulama programlarındaki toplam kredi sayısının azlığı dikkat çekmektedir. Güney Kore'deki 11 üniversitenin programlarına bakıldığında ortalama 3-5 kredilik bir uygulama programı görülmektedir (Kim, 2007'den akt. Aras ve Sözen, 2012).

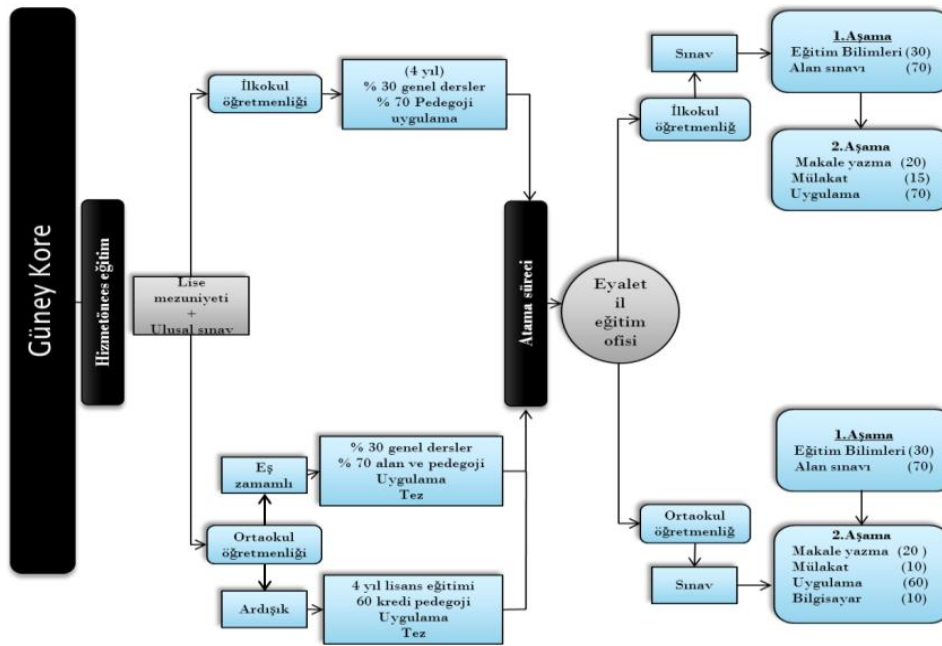
Güney Kore'de sınıf öğretmenliği yetiştirme programı özel alan bilgisi, meslek bilgisi ve uygulamayla beraber bilişim ve teknoloji derslerine ağırlık verildiği de belirtilmektedir (Kwon,2004'ten akt. Aras ve Sözen, 2012). Ayrıca, üniversiteden üniversiteye değişen bitirme tezi, bitirme projesi gibi çalışmalar da öğrenciler tarafından yapılmaktadır (Aras ve Sözen, 2012).

Öğretmenlerin devlet okulunda işe alınmaları için eyalet ve il eğitim ofisi tarafından yapılan bir teste girmeli ve başarılı olmalıdır. Bu test öğretmen adaylarının eğilim testi ve kişilik testlerinden oluşmaktadır. Sınavlar ilk ve ortaokul öğretmenleri için ayrı yapılır ve iki aşamadan oluşur (NCEE, 2013'den akt. Mete, 2013). Alınan puanlar en yüksekten en düşüğe doğru sıralanarak öğretmen adayları kontenjanlar dâhilinde devlet okullarına yerleştirilmektedirler. Sınavın %30'unu ilk aşama genel eğitim derslerini ölçmeye yönelik hazırlanmış test sunulurken, ikinci aşaması alan ve meslek bilgisiyle ilgili açık uçlu sorular ve görüşme oluşturmaktadır (Kwon, 2004'den akt. Mete, 2013).

Her eğitim ofisi kaç tane pozisyonu dolduracağını belirler ve başvuruların test sonuçlarına göre bu pozisyonları doldurur (NCEE, 2013'den akt. Mete, 2013). Fakat özel okullarda durum farklıdır. Sertifika almış mezunlar, özel okulların yönetim kurulu tarafından işe alınırlar (Aydın, Baskan ve Madden, 2006). Bu sınavların içeriği Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Güney Kore'de İlköğretime Öğretmen Seçimi Sınavlarını Kapsamı
İlkokul Öğretmenliği Sınavı Kapsamı

1. Aşama	<ul style="list-style-type: none">Eğitim Bilimleri (30 Puan Çoktan Seçmeli Test)İlköğretim müfredatı (70 puan, Kısa cevaplı sorular)
2. Aşama	<ul style="list-style-type: none">Makale Yazma (20-25 puan)Mülakat (10-15 puan)Sınıf öğretimi (10-70 puan)

Kaynak: (Mete, 2013)

3. Sonuç ve Öneriler

Ülkelerin eğitimde elde edecekleri başarıların sadece öğretmen yetiştirme süreç ve uygulamaları ile açıklanamayacak kadar karmaşık bir yapıya sahiptir. PISA ve TIMSS gibi uluslararası alanda öğrenci değerlendirmesi yapılan sınav sonuçlarına bakıldığında, Güney Koreli öğrencilerin elde ettiği başarılarıdaki en önemli etkilerden birisinin de öğretmenlerin eğitimde üstlendiği rol olduğunu söylemek hiç de abartı olmayacaktır. Güney Kore'de yüksek statü ve gelir imkânı öğretmenlik mesleğini çekici kılmıştır. Bu nedenle ilköğretim öğretmenliği en çok talep edilen meslek haline gelmiştir. KKTC'de öğretmenlik mesleğinin statüsünün ve gelir imkânının artırılması mesleğe olan talebi arttıracak ve rekabetin daha yoğun olmasını sağlayacaktır.

KKTC'de öğretmen adayı seçimi için yapılan tek yazılı sınav belirleyici olmamalıdır. Öğretmen adayı seçiminin yapıldığı yazılı ve sözlü sınav, daha objektif ve seçici değerlendirmeler içermelidir. Aynı zamanda Güney Kore'de olduğu gibi ezberden uzak açık uçlu sorularla, adayların kişilik özelliklerinin de değerlendirildiği bir sınav sistemi yaratılması gerektiği düşünülmektedir.

KKTC ve Güney Kore’de sınıf öğretmenliği yetiştirme programlarında benzerlikler dikkat çekmektedir. KKTC’de uygulanan sınıf öğretmenliği programında bilişim ve teknoloji derslerine yeterince ağırlık verilmediği gözlemlenmekte ve öğretmenlerin mesleğe başladıktan sonra bu konuda kendilerini yetersiz hissettikleri görülmektedir. Hem Güney Kore, hem de KKTC’de bulunan öğretmenlik uygulamasının mesleki deneyim açısından yeterli olmadığı görülmektedir.

Günümüzde hızla gelişen teknolojinin hayatımızın vaz geçilemez bir parçası olduğu yasinamaz bir gerçektir. Güney Kore öğretmen eğitiminde bunu ön plana çıkarıp özel olarak eğitim programlarına dâhil ederken, KKTC’de bilişim ve teknoloji derslerine yeterince önem verilmediği ve öğretmenlerin bu konuda kendilerini yetersiz hissettikleri görülmektedir. İşte bu nedenle AÖA’da uygulanan sınıf öğretmenliği programına daha fazla eğitim teknolojileri ve eğitimde bilgisayar kullanımı ile ilgili dersler konmalıdır.

Güney Kore’de ve KKTC’de öğretmen adaylarının atanma sürecinde devlette işe girmek istiyorlarsa öğretmen yerleştirme sınavına girmeleri gerekmektedir. Fakat Güney Kore’de bu sınav KKTC’de olduğu gibi sadece çoktan seçmeli şeklinde olmayıp açık uçlu sorular ve kişilik testlerini de içermelidir. KKTC’de yapılan sınav sisteminin de gözden geçirilmesinin geçerlilik ve güvenilirlik açısından daha etkili olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Abazoğlu, İ. (2014). Dünyada öğretmen yetiştirme programları ve öğretmenlere yönelik meslek gelişim uygulamaları, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(5), 1-46.
- Atatürk Öğretmen Akademisi (2004). AÖA Sınıf öğretmenliği programı, Lefkoşa.
- Atatürk Öğretmen Akademisi Kuruluş Yasası (26/2003, 25/2006; 76/2007 ve 81/2009 sayılı değişiklik yasalarıyla değiştirilmiş ve birleştirilmiş şekliyle)
- Aras, S., ve Sözen, S. (2012). *Türkiye, Finlandiya ve Güney Kore’de öğretmen yetiştirme programlarının incelenmesi*. X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Niğde.
- Baskan, G. A., Ayhan, A., ve Madden, T. (2006). Türkiye’deki öğretmen yetiştirme sistemine karşılaştırmalı bir bakış. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 35-42
- Karahasan. (2009). KKTC’de ilkökul öğretmeni yetiştirme süreci ile ilgili bir mevcut durum analizi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 2(2), 1-10.
- Kavcar C. (2002). Cumhuriyet döneminde dal öğretmeni yetiştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(12).
- Mete, Y.A. (2013). Güney Kore, Japonya, Yeni Zelanda ve Finlandiya’da Öğretmen Yetiştirme ve Atama Polotikaları. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(12), 859-878.
- Öğretmenler yasası. (1985). <http://www.mahkemeler.net/cgi-bin/elektroksharf.aspx?which-letter=%C3%96> alıntı yapılmıştır.
- Özder, H., Konedralı, G., ve Zeki, P. C. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(2), 253-275.